

УДК 640.41:338.48

DOI: <https://doi.org/10.31651/2076-5843-2024-1-2-120-131>

ОСТРОВСЬКА Галина Йосипівна

кандидат економічних наук, доцент,
Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя,
м. Тернопіль, Україна,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9318-2258>

e-mail: h.ostrovska@gmail.com

ВІТРЯК Алла Олександрівна

викладач економічних дисциплін,
Кам'янець-Подільський фаховий коледж
індустрії, бізнесу та інформаційних
технологій

м. Кам'янець-Подільський, Україна,

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-1675-7857>

e-mail: alla.vitriak@gmail.com

КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОЇ ІНДУСТРІЇ

Стаття присвячена розробці концептуального підходу щодо вдосконалення організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку готельної індустрії. Розглянуто перспективи її відновлення у воєнний час та період післявоєнної відбудови в Україні. В контексті підвищення інноваційного потенціалу індустрії гостинності аргументовано значимість цифровізації надання готельних послуг. Виявлено, що формування інноваційного вектору розвитку вітчизняних підприємств готельного господарства повною мірою може бути реалізоване лише за умови створення сприятливих умов на державному рівні. Сформовано організаційно-економічний механізм забезпечення інноваційного розвитку підприємств готельного господарства на основі синергічного поєднання всіх стимулюючих елементів, як на макроекономічному, так і мікроекономічному рівні. Розкрито потенціал і цільові інструменти цього механізму. Побудовано концептуальну модель, яка дає змогу поєднати всі основні елементи організаційно-економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку готельних підприємств.

Ключові слова: індустрія гостинності, туризм, готельний бізнес, інноваційний розвиток, цифровізація, організаційно-економічний механізм, принципи управління інноваціями, концептуальна модель.

Постановка проблеми. Готельний бізнес є матеріальною основою туристичної індустрії, а його інноваційний розвиток є елементом комплексної системи формування сумарного інноваційного потенціалу країни, здатного забезпечити її сталий розвиток. Водночас слід зазначити, що на сьогодні найбільш помітний імпульс до розвитку інноваційної діяльності готельних підприємств проявляється у великих мегаполісах, де динамічне зовнішнє середовище створює нові виклики, що потребують нестандартних рішень та активного впровадження передових технологій.

В сучасних умовах відзначається низька інноваційна активність значної частини готельних підприємств, що характеризується, швидше, відтворенням, або «гібридизацією», інноваційних розробок з інших галузей. Слід зазначити, що мають місце бар'єри впровадження інновацій усередині самих підприємств, скутих обмеженістю обсягів фінансового та матеріально-технічного забезпечення – з одного боку, та недостатньою компетентністю працівників – з іншого. За цих умов доцільність вивчення питання організаційно-економічної підтримки інноваційного розвитку готельних підприємств обумовлена необхідністю створення сприятливих умов для подальшого стимулювання нарощування інноваційного потенціалу, підвищення рівня інноваційної активності підприємств та забезпечення найвищої якості послуг, що відповідають зростаючому попиту споживачів і сучасним міжнародним стандартам.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема концептуальних засад інноваційних змін привертає увагу науковців з усього світу. Дослідженню теоретичних та прикладних аспектів організаційно-економічного забезпечення управління інноваціями висвітлено в працях низки вітчизняних науковців. У монографії під загальною редакцією М. Барни [1], авторами розроблено

концептуальні положення щодо формування ринкових механізмів господарювання туризму та суб'єктів готельного бізнесу на основі моделей економічного зростання та сталого розвитку в конкурентному середовищі. У цьому контексті необхідною умовою сталості індустрії гостинності визнається ступінь раціонального використання ресурсного потенціалу з урахуванням його збереження для майбутніх поколінь.

Авторами дослідження [2] основна увага акцентується на проблемах функціонування підприємств індустрії гостинності та окреслено напрями їх вирішення в напрямі розвитку технологічної, гуманітарної, функціональної та комерційної концепцій. Розвиває їхню ідею позиція науковців [3-5] щодо розвитку інтелектуально-інноваційної діяльності в умовах новітньої управлінської парадигми. І. Мельник, Є. Хмельницькою та Н. Баган [6] розроблено модель механізму підвищення ефективності використання ресурсів інноваційно орієнтованих підприємств індустрії гостинності та підкреслено вирішальну роль цифровізації.

А. Турило [7] зосереджує зусилля на вивченні методів стимулювання інновацій та пропонує схему елементів організаційно-економічного забезпечення управління інноваційною діяльністю підприємств креативних галузей. Заслужують на увагу дослідження [8], науковий доробок яких полягає у використанні інструментів креативного менеджменту, що дають змогу менеджерам своєчасно вирішувати проблеми й творчо підходити до управління бізнес-процесами. Впровадження цих концепцій дозволяє створити на кожному підприємстві інтелектуальну систему, яка гарантує перманентну ефективність формування та реалізації бізнес-процесів у всіх структурних підрозділах.

Водночас у статті [9] кристалізуються проблеми управління якістю послуг підприємств індустрії гостинності під час криз, де основна увага спрямовується на систему управління якістю послуг, що пов'язана з потребою адаптації виробничої діяльності до комплексу зовнішніх та внутрішніх факторів, які впливають на фінансові-економічні показники підприємства.

Незважаючи на значні наукові напрацювання, проблематика організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку готельних підприємств залишається актуальною і потребує подальших досліджень.

Постановка завдання. Метою дослідження є поглиблення концептуального підходу та надання практичних рекомендацій щодо вдосконалення організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку підприємств готельного господарства, що функціонують в умовах нестабільного середовища.

Виклад основного матеріалу. Індустрія гостинності об'єднує такі сектори, як розміщення, харчування, подорожі та туризм, розваги та сезонна оренда житла для тимчасового проживання та відпочинку, а гравцями ринку є готелі, ресторани, заклади відпочинку та розваг. По закінченню пандемії COVID-19 2022 рік став роком випробувань для індустрії гостинності. Повномасштабне російське вторгнення справило негативний вплив на усі сектори української економіки, однак найбільше постраждали туризм та готельний бізнес, які лише почали оговтуватися від багаторічних карантинних обмежень, фактично зупинивши туризм, похитнувши продовольчі, фінансові й енергетичні ринки.

Наразі складно дати всебічну оцінку збитків, завданих війною галузям індустрії гостинності. За перший місяць війни втрати українських підприємств перевищили сумарні збитки за два роки пандемії [10]. За даними Національного агентства розвитку туризму, за період 1 січня – 1 жовтня 2022 року готельні підприємства сплатили до бюджету 673 млн грн, що на 35 % менше, ніж за аналогічний період 2021 року [11]. Найбільше скоротилися надходження від короткотермінового розміщення, які за аналізований період сплатили до бюджету близько 57 млн грн, що на 58 % менше, ніж за аналогічний період попереднього року [12]. Надходження до бюджету від туристичної галузі в 2022 році зменшилися на 30 % порівняно з аналогічним періодом минулого року, водночас загальна кількість платників податків, які працюють у туристичній галузі, скоротилася в середньому на 10% [13]. Згідно досліджень компанії «Euromonitor International», у 2022 році через війну в Україні світовий в'їзний туризм втратив близько 7 млрд доларів США. Експерти із сфери гостинності вказали на зниження туристичних

потоків у сезоні 2022 року до Єгипту та Туреччини на 60-70 %, та зазначили, що наслідки ще довго відчуватимуться [10].

За перші кілька місяців війни готельний бізнес обвалився практично на 90%. Економічні труднощі, переміщення значної кількості біженців призвели до значного скорочення подорожей українців. Погіршення безпекової ситуації також призвело до зменшення кількості закордонних туристів, які відвідують Україну. До повномасштабного вторгнення Україну щорічно відвідували в середньому 14 мільйонів туристів, з яких: Київ – 2,5 мільйона, Львів – 1,8 мільйона та Одеса – 1 мільйон. У першому півріччі 2023 року український кордон перетнули понад 1,3 мільйона туристів, що, враховуючи чинні в Україні загрози, є доволі непоганим індикатором. Найчастіше в Україну приїжджали представники Молдови (574 тис. осіб), Румунії (233 тис. осіб), Польщі (137 тис. осіб), Угорщини (73 тис. осіб) та Словаччини (31 тис. осіб). Відвідували й туристи найбільш віддалених держав, зокрема, Мексики, Нової Зеландії, Мадагаскару, Бангладешу тощо.

Багато закладів розміщення були змушені закритися з міркувань безпеки, через відсутність попиту та технічні причини. Війна також мала безпосередній вплив на інфраструктуру туристичних дестинацій. Деякі готелі, ресторани та туристичні атракції тимчасово втратили свою привабливість або ж були зруйновані. Згідно даних Національного агентства розвитку туризму, наразі в Україні функціонує близько 20 % готелів, більшість з яких розташовані в західних областях України. Однак існують певні обмеження на їхню роботу, такі як комендантська година та заходи безпеки у разі оголошення повітряної тривоги. Найбільшим попитом на номери користуються готелі в Буковелі, Львові та Києві. Загалом, туристична галузь зіткнулася з багатьма труднощами та перешкодами під час війни в Україні. Основні з них такі: безпека; імідж країни, на який вплинули широкомасштабні медіа-кампанії щодо війни в Україні; зміни у зовнішньому вигляді туристичних об'єктів; погіршення якості готельних послуг; зміни в туристичних маршрутах, особливо в прикордонних районах.

Тим часом війна стимулювала розвиток внутрішнього туризму в Україні. Багато українців вирішили відвідати та підтримати Україну в цей складний період. Більшість закладів індустрії гостинності зберегли зайнятість завдяки підтримці внутрішніх туристів.

Для багатьох підприємств готельного господарства війна також стала викликом для реорганізації власної бізнес-стратегії. З огляду на потенційні ризики відвідування України, в умовах сьогодення надзвичайно важливо зосередитися на питаннях підтримки туристичної галузі та відновленні іміджу України як привабливої дестинації для туристів з усього світу.

Готельні заклади почали інтенсивно просуватися на міжнародних ринках та привертати увагу іноземних партнерів та інвесторів для підтримки відродження індустрії гостинності в Україні. Слід зазначити, що в країні вже діє низка програм, спрямованих на підтримку та відновлення окремих сфер економічної діяльності [14]. Наприклад, в рамках проекту «Розвиток МСП: економічна інтеграція та відновлення бізнесу внутрішньо переміщених осіб», що фінансується Міністерством економічного співробітництва та розвитку Німеччини за підтримки Міжнародної організації з міграції, Агентства ООН у справах міграції, оголошено конкурс грантів на підтримку мікропідприємств та самозайнятих осіб оголошується. Грантовий проект спрямований насамперед на підтримку та відновлення суб'єктів індустрії гостинності [15].

Пріоритетність розширення можливостей підприємств готельної індустрії для збільшення туристичної активності країни знаходять своє підтвердження в економічній Стратегії України 2030 року [16], окремі аспекти якої стверджують про те, що зміцнення потенціалу підприємств готельного господарства є тригером розвитку туризму. Як наслідок, одним із векторів стратегії – «Креативні індустрії та гостинність» – є стратегічна мета забезпечення розвитку туризму як однієї з рушійних сил соціокультурного та економічного розвитку регіону та створення конкурентоспроможної креативної економіки для збалансованого розвитку України. У процесі реалізації Стратегії органи державної влади ставлять собі за мету розвиток вітчизняного туристичного продукту, зокрема за умови зростання інтенсивності функціонування підприємств готельної індустрії та підвищення ємності та якості вітчизняного ринку готельних послуг. Досягнення стратегічних цілей сприятиме розвитку туризму та креативних індустрій шляхом:

– забезпечення ефективного державного регулювання цих секторів;

- стимулювання залучення інвестицій у проекти, пов'язані з покращенням умов туристичних дестинацій та покращенням доступу до фінансових ресурсів для представників креативних індустрій;

- розвитку потенціалу представників креативних індустрій та індустрії гостинності;
- створення та розвитку ринкових екосистем та інституційної інфраструктури.

У цьому контексті можна зазначити, що основні напрями державної підтримки розвитку готельного бізнесу в країні включають:

- сприяння збільшенню чисельності готелів та інших засобів розміщення;
- стимулювання зниження дефіциту готелів туристського класу (три зірки);
- підвищення якості та доступності готельних послуг.

Основними інструментами на вирішення поставлених завдань є: створення реального сприятливого інвестиційного клімату та здійснення державних капіталовкладень, зокрема у межах державно-приватного партнерства. Важливим позитивним чинником прогресивного розвитку готельних закладів виступає утворення синергетичного ефекту, пов'язаного зі збільшенням туристичного потенціалу країни, що сприяє підвищенню інтенсивності внутрішнього та зовнішнього туризму. Це, своєю чергою, призводить до збільшення затребуваності готельних послуг та заповнення номерного фонду. Присутність зазначених тенденцій у туризмі разом із зниженням адміністративних бар'єрів підвищує інвестиційну привабливість капіталовкладень у готельний бізнес. У зазначеному аспекті органи державної влади змогли сформувати низку туристичних кластерів та напрямів активного внутрішнього та зовнішнього туризму, які стали локомотивами розвитку готельного бізнесу як найважливішого інфраструктурного елемента.

Окремі заходи державної підтримки передбачалися на регіональному рівні. Однак аналіз програмних заходів не дає змоги виділити чіткі інструменти державної підтримки готельних підприємств, які б сприяли, в тому числі, зростанню їх інноваційного потенціалу. Розвиток готельних підприємств сприймається як «супутник» розширення туристського потенціалу країни.

Іншим аргументом на користь розширення державної підтримки готельних підприємств є розробка Концепції Державної цільової програми розвитку туризму «Мандруй Україною» до 2026 року. До основних завдань цього національного проєкту в контексті нашого дослідження віднесемо такі: підвищення технологічності та якості готельних послуг; зниження дефіциту готельного номерного фонду за ключовими напрямками потоків туристів у країні; забезпечення доступності готельних послуг для споживачів; формування готельних кластерів поблизу основних національних туристичних «магнітів».

Діяльність державної влади щодо стимулювання розробок та використання цифрових технологій у діяльності національних економічних суб'єктів, у тому числі й підприємств готельного типу, знаходить відображення у пріоритетних напрямках соціально-економічного розвитку, які в більшості випадків пов'язані з реалізацією програми «Концепція розвитку цифрових компетентностей на період до 2025 р.» [17]. Одним із найбільш актуальних напрямів інноваційного розвитку готельних підприємств виступає цифровізація надання готельних послуг, що свідчить про зростання значимості «цифрового чинника» у підвищенні інноваційного потенціалу підприємств готельного типу. Цей тренд має підвищений рівень значущості, у тому числі й у міжнародному аспекті, де основою виступає розробка та впровадження різноманітних цифрових платформ. Розглянемо головні пріоритети для інновацій та діджиталізації:

- залучити всі зацікавлені сторони до розробки цифрових інструментів у сфері створення єдиного туристичного реєстру з щомісячним оновленням даних;
- запровадити сателітні рахунки туризму;
- створити систему моніторингу реалізації галузевих стратегій;
- створити комунікаційну платформу;
- розробити та впровадити національний механізм підтримки інноваційних проєктів з діджиталізації у сфері гостинності та туризму;
- впровадити автоматизацію даних та інноваційних технологічних рішень для підвищення конкурентоспроможності туристичних продуктів і дестинацій.

Найважливішим пріоритетом на етапі розвитку національної економіки є розширення інноваційного потенціалу. Підтримка інноваційної активності готельних підприємств охоплює такі основні напрями: комплексне надання інформаційної та консультативної підтримки представникам готельного бізнесу; стимулювання та пропаганда попиту на інноваційні технології та послуги у межах надання готельних послуг; пайова участь у фінансовій підтримці реалізації інноваційних проєктів у сфері готельного бізнесу на погоджених умовах, у тому числі у формі державно-приватного партнерства; реалізація комплексу заходів щодо розширення інноваційної інфраструктури розвитку готельних підприємств.

Аналіз урядових ініціатив дає змогу зробити низку висновків щодо реалізації інноваційного вектору функціонування готельних організацій:

– органи державної влади сприяють формуванню сприятливого інвестиційного клімату у сфері готельного бізнесу, присутність якого має забезпечити приплив приватних інвесторів та, як наслідок, використання інноваційних розробок;

– урядові ініціативи сприяють укрупненню готельного бізнесу країни, що може сприятливо позначитися на зростанні рівня його інноваційної активності, оскільки тільки великі гравці готельного ринку здатні повною мірою реалізувати інноваційні проєкти, спрямовані на підвищення якості надання готельних послуг.

Повоєнне відродження готельної індустрії в Україні вимагає рішучих дій і фундаментальних змін в управлінських структурах, інвестиційній діяльності та якості обслуговування. У цьому контексті та з урахуванням цілей даного дослідження необхідно розробити організаційно-економічний механізм забезпечення інноваційного розвитку готельних підприємств на основі поєднання його стимулюючих елементів на мікро- та макроекономічному рівні.

Перший елемент мікроекономічного аспекту пов'язаний з використанням форм ринкової поведінки, спрямованих на впровадження інновацій (як правило, їх «гібридизацію»). У цьому контексті використання бенчмаркінгу має на меті підвищення якості готельних послуг та елементів інновацій на основі впровадження позитивного досвіду аналогічних економічних суб'єктів. Оскільки інноваційні продукти постійно оновлюються, бенчмаркінг повинен бути безперервним процесом, а отже, необхідно підтримувати технічні та інноваційні елементи.

Таким чином, на рисунку 1 відобразимо циклічність застосування форм ринкової поведінки у механізмі організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку підприємств готельного господарства.

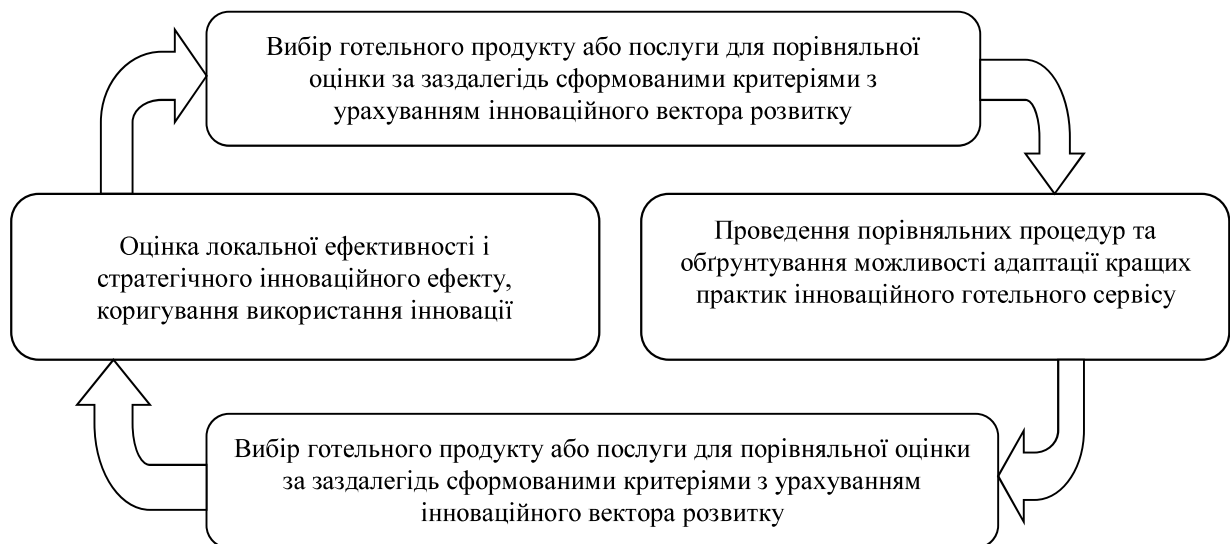

Рисунок 1 – Циклічність застосування форм ринкової поведінки у механізмі організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку підприємств готельного господарства

Джерело: побудовано авторами

Другий елемент мікроекономічного аспекту вказаного механізму стосується проектування бізнес-процесів управління інноваціями (рис. 2).

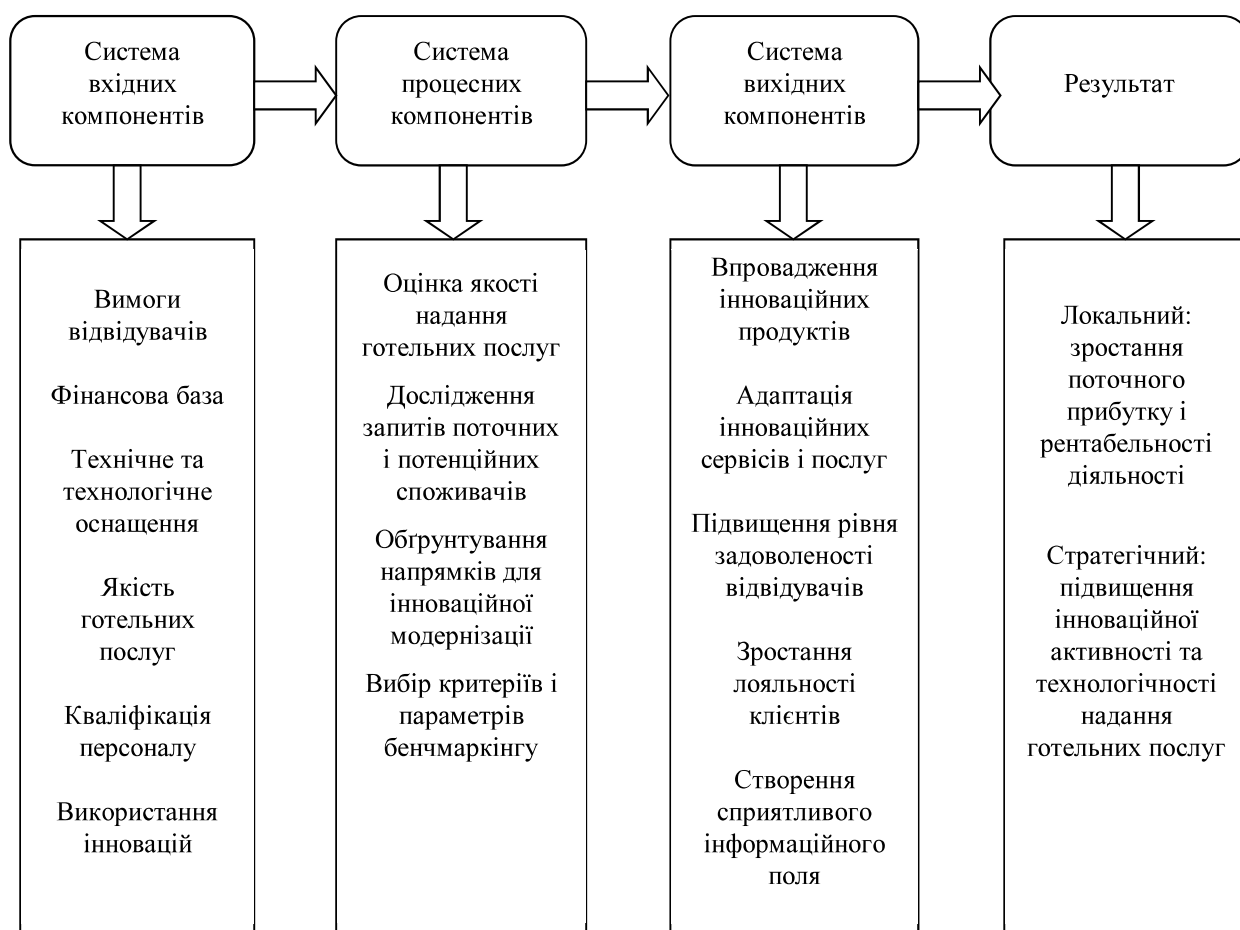

Рисунок 2 – Модель управління бізнес-процесом організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку готельних підприємств

Джерело: побудовано авторами

Третій елемент мікроекономічного аспекту механізму пов'язаний зі створенням організаційної структури та інноваційної корпоративної культури, що охоплює адаптацію інновацій. Ключовим аспектом аналізованого елемента є обґрунтування суб'єктного складу бізнес-процесів управління інноваційним розвитком готельних підприємств. Важливою ланкою є наявність підрозділу або менеджерів з інноваційного розвитку з метою формування векторів цього розвитку. Основні елементи функціонування інноваційного менеджменту в готельних підприємствах: формування мотивації персоналу готельного підприємства до інноваційного розвитку; зростання сприйнятливості персоналу готельного персоналу до інновацій; виявлення інноваційних запитів відвідувачів; бенчмаркінг інноваційних процесів; впровадження інноваційних продуктів і сервісів; оцінка ефективності інноваційного розвитку.

На рисунку 3 зроблено спробу розкрити потенціал та цільові інструменти організаційно-економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку підприємств готельного господарства.

На рисунку 4 представлено концептуальну модель організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку підприємств готельного господарства.

Рисунок 3 – Потенціал та цільові інструменти організаційно-економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку підприємств готельного господарства
Джерело: побудовано авторами

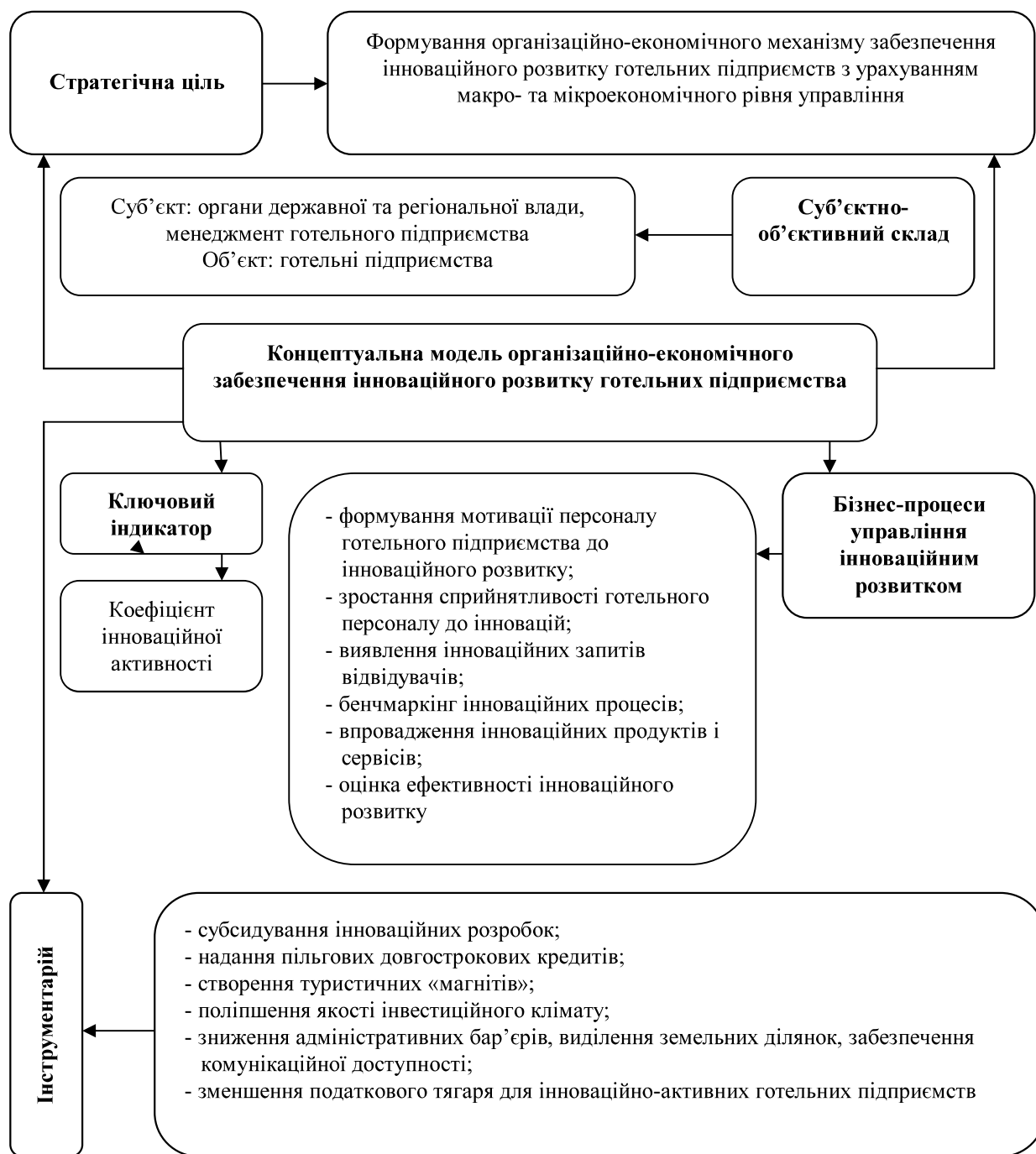

Рисунок 4 – Концептуальна модель організаційно-економічного забезпечення інноваційного підприємств готельного господарства

Джерело: побудовано авторами.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Розроблена концептуальна модель дає змогу поєднати всі основні елементи організаційно-економічного механізму забезпечення інноваційного розвитку підприємств готельної індустрії на макро- та мікроекономічному рівні. Напрями стимулювання інноваційної активності готельного бізнесу мають визначатися насамперед на державному рівні, що потребує відповідної нормативно-правової бази. Ключовим індикатором реалізації закладеного у межах даної моделі механізму виступає коефіцієнт інноваційної активності, стійке зростання якого свідчить про результативність використання стимулюючих інструментів організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку підприємств готельного господарства. Синергічне поєднання стимулюючих елементів механізму на макро- та мікроекономічному рівні дасть змогу створити законодавчий фундамент для

використання інституційними одиницями індустрії гостинності потенціалу державної підтримки з урахуванням як адміністративного, так і фінансового аспекту. Основою регіонального пулу підтримуючих заходів, спрямованих на зростання інноваційної інтенсивності процесів у готельному бізнесі має стати індикативний підхід. Визначення цільової потреби в державній підтримці з урахуванням регіональних особливостей розвитку готельного бізнесу суттєво підвищить результативність механізму організаційно-економічного забезпечення інноваційного розвитку готельних підприємств.

Важливу роль у підвищенні інноваційного потенціалу готельних підприємств відведено формуванню якісної системи інноваційного менеджменту на організаційному рівні, основними пріоритетами якої мають стати формування мотивації персоналу готельного підприємства до інноваційного розвитку, зростання сприйнятливості готельного персоналу до інновацій, виявлення інноваційних запитів відвідувачів, бенчмаркінг інноваційних процесів, впровадження інноваційних продуктів та сервісів; оцінка ефективності інноваційного розвитку.

Перспективи подальших наукових досліджень полягають у розробці пріоритетних напрямів державного регулювання розвитку вітчизняної індустрії гостинності, реалізація яких дасть змогу галузі нарощувати темпи розвитку, проводити активну державну політику в цій важливій складовій національної економіки, а також забезпечить ефективну координацію заходів центральними та місцевими органами виконавчої влади, громадськими організаціями, що сприятиме збільшенню туристичних потоків, і, як наслідок, надходжень до бюджетів усіх рівнів.

Список використаних джерел

1. Trends, Prospects and Challenges of Sustainable Tourism Development: monograph / Ed. by Marta Barna. Lviv: Lviv University of Trade and Economics, 2020. 252 p. URL: <https://fakultet.site/data/monograph2020.pdf> (дата звернення: 17.04.2024)
2. Гузар У., Голод А., Паска М., Феленчак Ю., Федоришина Л. Становлення індустрії гостинності як чинника підвищення конкурентоспроможності національної економіки. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. Вип. 3 (44). С. 208-215. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.44.2022.3596>.
3. Ostrovska H.Y., Maliuta L.Ya., Sherstiuk R.P., & Yasinetska I.A. Development of intellectual potential at systematic paradigm of knowledge management. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2020. (4). P. 171-178. DOI: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2020-4/171>.
4. Черноіванова Г.С. Концептуально-методологічний підхід до організаційно-економічного забезпечення інноваційної праці. *Бізнес Інформ*. 2022. № 5. С. 27-32. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001358924> (дата звернення: 16.04.2024)
5. Ostrovska H.Y., Strutynska I.V., Sherstiuk R.P., Pietukhova O.M., Yasinetska I.A. Development of collective intelligence in the enterprises' digital transformation. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, 2023, № 2. С. 157-163. DOI: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2023-3/157>
6. Мельник І.М., Хмельницька Є.В., Баган Н.В. Організаційно-економічний та правовий механізми підвищення безпекової ефективності управління ресурсами інноваційно орієнтованих підприємств індустрії гостинності в контексті диджиталізації. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Том 9. № 1. С. 389-395. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-1-66>.
7. Турило А.А. Основи управління інноваційним розвитком підприємства: монографія. Кривий Ріг: Видавець Козлов Р. А., 2017. 307 с.
8. Островська Г.Й. Креативний менеджмент як домінанта інноваційних підприємств. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2021. Вип. 2 (25). С. 625-640. DOI: <https://doi.org/10.33108/sepd2022.02.625>. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21hyodip.pdf> (дата звернення: 03.07.2024)
9. Поворознюк І. Управління якістю послуг на підприємствах індустрії гостинності під час кризи. *Економіка та суспільство*, 2022, (42). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-48>.
10. Сіра Е.О., Голубець І.М., Безрученков Ю.В. Післявоєнне відновлення туризму в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2022. № 68. С. 155-158. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/68_2022/29.pdf (дата звернення: 17.04.2024)

11. Державне агенство розвитку туризму. URL: <https://www.tourism.gov.ua> (дата звернення: 13.07.2024).
12. Безручко Л., Білоус С., Філь М. Готельне господарство України в умовах війни: сучасний стан та перспективи розвитку. *Економіка та суспільство*. 2023. (47). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-43>
13. Миронов Ю.Б. Шляхи післявоєнного відновлення індустрії туризму в Україні. *Вісник ЛТЕУ. Економічні науки*. 2023. Вип. 71. С. 64-68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-71-09>.
14. Баженова С., Пологовська Ю., Канцур І. Розвиток готельно-ресторанного бізнесу в умовах сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-22>.
15. Новий конкурс грантів MOM для мікропідприємств та самозайнятих осіб. URL: <https://gurt.org.ua/news/grants/78174/> (дата звернення: 15.04.2024)
16. Про затвердження Національної економічної Стратегії на період до 2030 року: Постанова КМУ від 3 березня 2021 р. № 179: web-site. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179> (дата звернення: 15.04.2024)
17. Кабінет Міністрів України. Розпорядження від 03.03.2021 р. № 167-р. «Концепція розвитку цифрових компетентностей на період до 2025 р». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 12.04.2024)

References

1. Trends, Prospects and Challenges of Sustainable Tourism Development: monograph. (2020). / Ed. by Marta Barna. Lviv: Lviv University of Trade and Economics. 252 p. Retrieved from <https://fakultet.site/data/monograph2020.pdf> (Accessed: 17.04.2024)
2. Huzar, U., Holod, A., Paska, M., Felenchak, Y., & Fedoryshyna L. (2022). Establishment of the hospitality industry as a factor in increasing the competitiveness of the national economy. *Financial and credit activity problems of theory and practice*, 3, 208-215. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.44.2022.3596> [in Ukr.].
3. Ostrovska, H., Maliuta, L., Sherstiuk, R., & Yasinetska, I. (2020). Development of intellectual potential at systematic paradigm of knowledge management. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, (4), 171-178. Doi: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2020-4/171>.
4. Chernoiivanova, H. (2022). The Conceptual-Methodological Approach to the Organizational-Economic Provision of Innovative Labor. *Business Inform*, 5, 27-32 Retrieved from <http://jnas.nbu.gov.ua/article/UJRN-0001358924> (Accessed: 16.04.2024).
5. Ostrovska, H., Strutyńska, I., Sherstiuk, R., Pietukhova, O. & Yasinetska I. (2023). Development of collective intelligence in the enterprises' digital transformation. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, 2, 157-163. DOI: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2023-3/157>.
6. Melnyk, I., Hmel'nitska, Ye., & Bahan, N. (2024). Organizational economic and legal mechanisms of increasing the security efficiency of resource management of innovation-oriented enterprises of the hospitality industry in the context of digitalization. *Ukrainian Journal of Applied Economics and Technology*, 9 (1), 389-395. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-1-66> [in Ukr.].
7. Turylo, A. (2017). Fundamentals of Management of Innovative Development of the Enterprise. Kryvyi Rih: Vydavets Kozlov R. A. 307 p. [in Ukr.].
8. Ostrovska, H. (2021). Creative management as dominant of innovative enterprises. *Socio-Economic Problems and the State*, 25, 2, 625-640. DOI: <https://doi.org/10.33108/sepd2022.02.625> [in Ukr.].
9. Povorozniuk, I. (2022). Service quality management of enterprises in the hospitality industry during a crisis]. *Economy and Society*, (42). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-48> [in Ukr.].
10. Sira, E., Holubets, I., & Bezruchenkov, Yu. (2022). Post-war recovery of tourism in Ukraine]. *Market infrastructure*, 68, 155-158. Retrieved from http://www.market-infr.od.ua/journals/2022/68_2022/29.pdf. (Accessed: 17.04.2024).
11. State Tourism Development Agency. Retrieved from <https://www.tourism.gov.ua> (Accessed 13.04.2024).
12. Bezruchko, L., Bilous, S., & Fil, M. (2023). The hotel industry of Ukraine in the conditions of war: current state and prospects for development. *Economy and Society*, (47). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-43> [in Ukr.].

13. Myronov Yu. (2023). Ways of Ukraine's tourism industry post-war recovery. *Herald of LTEU. Economic sciences*, 71, 64-68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-71-09> [in Ukr.].
14. Bazhenova, S., Pologovska, Yu., & Kantsur, I. (2022). Development of hotel and restaurant business in today's conditions. *Economy and society*, 38 [in Ukr].
15. New IOM grant competition for micro-enterprises and self-employed persons. Retrieved from <https://gurt.org.ua/news/grants/78174/> (Accessed: 15.04.2024).
16. On approval of the National Economic Strategy for the period up to 2030: CMU Resolution No. 179 of 3 March 2021:web-site. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179> (Accessed: 15.04.2024).
17. Cabinet of Ministers of Ukraine. Order dated 03.03.2021 No. 167-p. "Concept for the Development of Digital Competences for the Period up to 2025" (Accessed: 15.04.2024).

OSTROVSKA Halyna

PhD (Economics), Associate Professor,
Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University,
Ternopil, Ukraine

VITRIAK Alla

teacher of economic disciplines,
Kamyanets-Podilsky college of industry,
business and information technologies,
Kamyanets-Podilskyi, Ukraine

A CONCEPTUAL MODEL OF THE HOTEL INDUSTRY ENTERPRISES' INNOVATIVE DEVELOPMENT ORGANISATIONAL AND ECONOMIC ENSURING

Introduction. *The difficult situation in the innovation sphere in Ukraine requires in-depth research in the context of organizational and economic ensuring for innovation in the hospitality industry.*

Purpose. *The research is aimed at deepening the conceptual approach and providing practical recommendations for improving the organizational and economic ensuring the innovative development of hotel enterprises operating in the conditions of innovative economic environment.*

Results. *In the context of enhancing the hotel industry's innovation potential, the importance of hotel services digitalization is argued. It is identified that the formation of an innovative development vector of domestic hotel industry enterprises can be fully realized only if favorable conditions are created at the State level. It is proven that the organizational and economic ensuring of innovative development should take into account both the generalization of the organizational and economic ensuring theoretical foundations in modern conditions and the substantiation of its elements and interrelationships by individual management subsystems, which should be presented in the form of a mechanism.*

Originality. *An organizational and economic mechanism for ensuring the innovative development of hotel enterprises has been formed on the basis of a synergistic combination of all stimulating elements, both at the macroeconomic and microeconomic levels. The potential and targeted instruments of this mechanism are revealed. Scientific and methodical recommendations on selection and implementation of specific organizational, economic, technical and technological measures that create prerequisites for ensuring real competitive advantages of an enterprise in an unstable external environment are proposed. A conceptual model has been built, which allows combining all the basic elements of the organizational and economic mechanism for ensuring the innovative development of hotel enterprises.*

Conclusions. *The key indicator of implementation of the organizational and economic mechanism laid down in the conceptual model is the coefficient of innovation activity, the steady growth of which indicates the effectiveness of the use of incentive instruments to ensure the innovative development of hotel enterprises. The synergistic combination of the mechanism's incentive elements at the macro- and microeconomic levels will create a legislative framework for hospitality industry institutions to use the potential of state support, taking into account both administrative and financial aspects. An indicative approach should become the basis for a regional pool of supportive measures aimed at increasing the innovation intensity of processes in the hotel business. Determining the targeted need for state support, taking into account the regional*

peculiarities of the hotel business development, will significantly increase the effectiveness an organizational and economic ensuring mechanism for the innovative development of hotel enterprises.

An important role in enhancing the innovation potential of hotel enterprises is assigned to the formation of a high-quality innovation management system at the organizational level, the main priorities of which should be the formation of hotel staff motivation for innovative development, increasing the hotel staff's receptivity to innovation, identifying innovative requests of visitors, benchmarking of innovation processes, introduction of innovative products and services; evaluation of the effectiveness of innovation development.

Keywords: *hospitality industry, tourism, hotel business, innovative development, digitalization, organizational and economic mechanism, innovation management principles, conceptual model.*

*Одержано редакцією: 18.04.2024
Прийнято до публікації: 02.05.2024*